

Orientul Antic

Primele state în Orientul Apropiat

Mesopotamia a oferit multiple zone geografice ce au permis folosirea resurselor naturale. Trecerea de la primele sate la aglomerări urbane a avut loc în milenii VIII-IV. În perioada mileniului al VI-lea puține zone au fost locuite. O schimbare neobișnuită intervine în cursul mileniului III: albia Eufратului se diminuează și odată cu acestea numeroase canale dispar, ceea ce va determina ca populațiile private să se concentreze pentru a da naștere orașelor. Documentele cuneiforme ne dau câteva indicații ale peisajului. Orașul este înconjurat de plantații și grădini. Printre marile orașe reținem pe cel numit Eridu, Uruk și Ur. Creșterea numărului de aglomerări urbane este considerabilă: de la 18 pentru perioada cuprinsă între 1500 și 3400, la 108 pentru cea dintre 3300 și 3100! Populația a putut fi evaluată de aproximativ 40 000-50 000 de locuitori. Începând cu mileniul al III-lea, asistăm în aceste centre urbane la separarea și instituționalizarea puterilor politice și a celor economico-religioase.

Cea dintâi mare civilizație a antichității s-a construit în zonele văilor fertile ale Mesopotamiei, țară care are 1000 de kilometri lungime și o lățime de 400 de kilometri. În mod direct, influența aceasta a fost net predominantă. Termenul de „civilizație Mesopotamiană“ este un termen generic. În realitate, Mesopotamia a însumat contribuțiile civilizatorice și culturale a trei popoare distincte. Cel mai vechi, sumerienii, au ocupat sudul țării de-a lungul coastei golfului Persic. În consecință, se impune și folosirea terminologiei nuanțate.

Prima dată Mesopotamia s-a numit Câmpia lui Șinar, apoi Babilonia și în cele din urmă Mesopotamia, adică „Țara dintre râuri“ pentru că fluviile Tigru și Eufрат trec pe lângă dânsa. Acum se numește Irak și are capitala la Bagdad.

Egiptul Antic

Valea fertilă a Nilului, de o lungime de 1200 km, nu reprezintă decât o porțiune cultivabilă de 1 sau 2 km. Pe acest spațiu verde se va derula aproape toată istoria Egiptului. Schema trebuie nuanțată pentru perioada primelor sate. Pentru acestea sa folosit patru tipuri de „nișe ecologice“. Supuse în permanență schimbărilor climatice, valea Nilului și marginile ei au oferit doar posibilitatea unor habitate temporare. Fregvent este cazul primelor sate, cât și al siturilor de la Nabta Playa, Faizûm și Merimde. Hierakonpolis este unul din rarele orașe datînd din mileniul al IV-lea vor supraviețui până în epocile istorice. În limba egipteană veche există cuvinte diferite pentru a distinge satul de oraș. În ceea ce privește construcția acestora, ea a fost realizată în ambele cazuri din cărămizi făcute din lut și uscate la soare. S-a păstrat totuși orașul Kahun, care purta în antihitate numele de Hetep-Senisrit. El se întindea pe o lungime de 300 până la 400 de metri și era înconjurat de un zid de incintă. Delimitat pe cartiere, avea numeroase străduțe ce înconjurau case moderne. Acesta este unul din marile exemple din perioada Imperiului de Mijloc. Din orașul Tel el-Amarna, datat din perioada Imperiului Nou, s-a păstrat până astăzi doar un zid de cărămizi, cu o lungime de 2 metri. Acest oraș se întindea pe o suprafață de 9 km lungime și 1 km lățime.

Civilizația Egiptului antic lasă impresia unei lumi închise. Înconjurat din toate părțile de frontiere naturale, Egiptul părea destinat să fie izolat de restul omenirii. Resursele sale naturale l-au incurajat să manifeste tendințele autarice. Elementele de cultură străine pe care le-a primit de-a lungul secolelor din Nubia, Libia, din Orientul Apropiat. Egiptul nu s-a lăsat dominat de ele. La aceste aspecte se mai adaugă o altă impresie pe care o lasă civilizația și cultura egipteană, ceea de omogenitate, de uniformitate și de un anumit fel de imuabilitate, în care schimbările petrecute au avut totuși loc în cadrul acelorași forme.

Palestina

La nord-est de Egipt se întinde un mic teritoriu cuprins între deșert și mare. La început s-a numit Canaan. Dar romanii i-au spus palestina. Ea este antica țară a evreilor. Un ținut în mare parte sărac. Singura zonă mai fertilă era valea râului Iordan. Dar Palestina forma un foarte important culoar de trecere între Egipt și Mesopotamia și de aceea era răvnite de puternicele state vecine. Astăzi, pe teritoriul vechii palestine se află statul Israel, cu capitala la Ierusalim.

Evreii sunt la origine hoinariaii ai deșertului Ei fac parte din marea familie a neamurilor semite. Strămoșul lor Avraam , venise din est; alți provin din Arabia. După ce s-au stabilit în nCanaan, foametea a determinat migrarea lor către Egipt, unde un faraon- probabil Ramses al II-lea- i-a oprimat, transformându-i în scavi.

Fenicia

În vechime, Fenicia reprezenta fâșia îngustă și lungă dintre Marea Mediterană (la vest), munții Liban și Antiliban (la vest) și muntele Camel (la sud). Numele de Fenicia („Țara purpurei“), a ajuns să fie cunoscut după 1200 Î.Hr. Ținutul, lipsit de terenuri pentru aglicultură, se bucura în schimb de alte avantaje. Țărmul era prielnic acostării vaselor și construirii porturilor, astfel Fenicia a devenit în scurt timp punct de legătură între comercianții greci,egiptenii și cei din Orient. Apoi, în munți se găsea din belșug lemn de cedru, care lipsea atât de mult egiptenilor și mesopotamienilor.

Astăzi vechea Fenicie se numește Liban, are capitala la Beirut, și-și respectă tradiția, având cel mai intens comerț dintre toate țările Orientului Apropiat și Mijlociu.

Persia a fost cuprinsă între fluviile Tigru și Indus, Marea Caspică, Golful Persic și Oceanul Indian. Pe acest teritoriu s-au încrucișat, încă de acum patru mii de ani, numeroase drumuri comerciale care legau Orientul Apropiat, pe de o parte cu India și China, pe de altă parte cu țările din bazinul răsăritean al Mediteranei. În acest spațiu s-au născut, s-au dezvoltat, s-au înfruntat regate, imperii și civilizații diverse. Istoria Persei a fost strâns legată, în antichitate și în perioada de început a Evului Mediu, cu istoria Asiriei și Babilonului, a Egiptului, Grecei și Romei, a Bizanțului și a Islamului. Zonă prin excelență de contracte între Orient și Occident. Clima podișului Iranian era marcată de contraste mari de temperatură. În linii mari, jumătate de sud era favorabil agriculturii și pomiculturii în timp ce partea nordică avea un teren bun doar pentru pășuni. Pe lângă fauna actuală, în antichitate trăiau aici și tigri, urși și o specie de lei mai puțin periculoasă decât cea de astăzi. Munții care înconjoară podișul din aproape toate părțile erau bogăți în minereuri de fier și porumb, în diorit și alabstru, în zăcăminte de stuf și în pietre prețioase. Primele așezări omenești sînt atestate arheologic pe podișul iranian, chiar din mileniul al V-lea î.e.n. Spre sfârșitul mileniului al IV-lea î.e.n. s-au înregistrat aici mișcări masive de populații nomade care coborînd din registrele muntoase, își îndreptau turmele spre bogatele câmpii mesopotamiene. Aceste triburi indo-europene au dat vastei regiuni în care începeau să migreze numele de Aryanam, „țara arienilor“ ceea ce înseamnă „a nobililor“ de unde, denumirea țării de Eran sau Iran, denumire care a fost schimbată în Persia. Limba iraniană veche, avestica, face parte din grupul mare de limbi indo-europene. Era împărțită în două mari dialecte: cel mai vorbit în regiunea Fars și dialectul zend, vorbit în Media, limbă în care este redactată Avasta. Limba pahlavi a fost limba întrebuințată din părți din epoca dinastiei Arsacizilor, precum și în epoca următoare, sassanidă, până la cucerirea musulmană.

Primele state în Orientul Mijlociu

India este o prezentare sintetică a istoriei, civilizației și culturii Indiei care vorbește 500 de limbi. Între culturile antichității, cultura Indiană nu poate fi comparată decât cu cultura Chineză. India și China, de altfel, singurile țări mai mari care prezintă o neîntreruptă continuitate culturală fondată pe tradiții care urcă până în mileniul al III-lea î.e.b., tradiții permanente și astăzi. Lunga istorie a Indiei, cu invaziile, războaielele și nenumăratele lor conflicte interne și externă; bogăția și varietatea aspectelor sale culturale, diferențe enorme de nivel de civilizație și cultură dintre popoarele sale, pot crea o impresie de adevărat haos. În realitate, un efort de sinteză poate duce la desprinderea principalelor linii directoare ale spiritului indian în câmpul civilizației și al culturii; și poate sugera, în această imensă varietate, o relativă unitate un stil propriu. Poziția și condițiile geografice înseși ale subcontinentului indian au determinat în mod evident varietatea și denivelările. Autohtonii își numeau țara jambudvī, de la fructul

„jambu“. Denumirea actuală vine de la fluviul Sindhu, devenit în persană Hindhu, iar în greacă Indos. India, înconjurată de trei părți de Oceanul Indian, este limitată în nord de lanțul Himalayei, care o desparte de podișul Tibetului; dar prin ale cărui văi și trecători invadatorii au putut pătrunde ușor în regiunile bogate ale Indusului și ale Gangelui, cel mai mare fluviu al subcontinentului.

Imensele câmpii fertile ale acestor artele vitale pentru agricultură și comerț sunt principalele fluvii din nordul Indiei alterează cu jungla, cu stepă și deșerturi la fel de imense; în timp ce India meridională este ocupată în cea mai mare parte de podișul Dekkan, cu câmpii dar și cu munți înalți până la 2 500 m. În zonele deșertului și ale junglei dominate de o climă toridă p[trund]n v\nturile înghețate dinspre Himalaya; în schimb, în bazinele largi ale fluviilor cu cele mai vaste câmpii aluvionare ale lumii tropicale ploile musonul permit să se obțină, în mod normal, două recolte pe an.

Primele state în Orientul Îndepărtat China

Cea mai veche arie de civilizație istorică și de cultură evoluată este cuprinsă între Nil și Indus. A doua arie este situată în Extremul Orient, în bazinul Fluviului Galben. În aceste arii, cele mai mari civilizații antice care au supraviețuit până azi sunt cea indiană și cea chineză. În toate celelalte vechiul organism social a dispărut, urmele vieții de altădată nu se mai păstrează în mod viu, tradiții și forme de cultură noi le-au înlocuit pe cele vechi. În China însă aceste soluții de continuitate există, pot fi de-a lungul a aproape patru milenii. Tradițiile, obiceiurile, formele vechi de cultură se păstrează. Pentru chinezi tradiția, în parte, este un rezervor spiritual activ. Civilizația creată în mileniul al II-lea î.e.n. în valea Fluviului Galben prezintă încă de atunci trăsături distincte fundamentale chineze. Spațiul geografic imens în care s-a format această cultură atât de organică și de unitară a fost influențat, într-o anumită măsură, chiar și-a condiționat istoria. Și dificultățile de acces în spațiul Chinei i-au permis țării să dezvolte o civilizație în cadrul căreia influențele străine și popoarele năvălitoare au fost repede asimilate. În vest, lanțuri de munți dintre cei mai înalți n-au putut-o apăra invaziilor hunilor, contra cărora a trebuit să construiască Marele Zid. Marea Galbenă și Marea Chinei completează acest faimos Zid. Un cadru geografic atât de vast oferă o mare varietate de condiții naturale. În această varietate geografică se pot distinge două mari zone naturale, foarte deosebite una de cealaltă: Fluviul Galben și Fluviul Yangtze și încă un fluviu important Zhuziang. În regiunea nordică cu o climă uscată și rece, se întinde o nesfârșită câmpie aluvioară de loess formată de nisipurile aduse de vânturile din deșertul Mongoliei. Regiunea sudică, cu o climă subtropicală caldă și umedă, are un relief accidentat și descoperit cu păduri, câmpi puține și puțin întinse și zone mlăștinoase. În nord Fluviul Galben provoacă dese inundații dezastruoase. Animalele domestice aici sunt calul și boul.